

Sajnos, bokros teendőim miatt mindig halasztanom kell magyarláposi „örménység-kutatási” látogatásomat, emiatt nem tudom az eredeti tervem szerint folytatni írásomat. Mint azt az előzményekből is láthattuk, a *Voith* család jelentős szerepet töltött be a közösség életében, s azt szerettem volna, ha a család ma is ott élő leszármazottját tudom szóra bírni, illetve az ott élőket, akik segítségemre lehetnek.

Felkérésemre hogy ők maguk írják meg emlékeiket, a következő válaszok érkeztek (szemelvények különböző időben érkezett levelekből): „Nagyon köszönöm a kellemes meglepetést, amit a *Breier* család gyógyszerészeivel szereztél. Voltam a tisztelendő úrnál, de Szemák Ferenc plébánosunk azt mondta: nála anyakönyv csak 1912-től van, így kérésedet nem teljesítheti. Egyben átadtam a neki szánt küldeményt. Megtisztel nagyrabecsüléssel azzal, hogy írjam le emlékeimet. Nyersen az elmémben van minden, de én ilyesmit sosem fogalmaztam. Nem is tudom, hogyan fogjak neki... Írásbeli dokumentációm nincs, csak a szájhagyományokra nem támaszkodhatok, az nem pontos adat, amit tudok, s még meggyanúsítanak, hogy lóditok!

Szeretettel várjuk látogatásodat, csak értesíts, hogy tudjuk *Dragomán Évával* egyeztetni az időt, s hogy készíthessen valami örmény finomságot. Szeretnélek családi sírkertünkbe elkísérni, ahol alig kibetűzhetően állnak örmény őseim sírkövei. (Több le volt döntve, de visszaállítottuk.) Sok mesélni valónk volna.”

És most kiemelnék egy mondatot *Ciornei Erzsébet* ny. tanítónő egyik leveléből: „*Túlbecsülöd képességeim, viszont tudom, hogy velem majd sírba száll ez a kis ismeret is.*”

A Füzetek olvasóinak nyilvánossága előtt kérek mindenkit, ne hagyjuk sírba szállni ismereteinket, hiszen nem vagyunk analfabéták, emlékeinket mindannyian gátlástalanul leírhatjuk, nem tudományos értekezés az, és vele apáinkra, anyáinkra, nagyszüleinkre, dédszüleinkre, őseinkre emlékezünk.

Ismerjük a közmondást: *Csak az hal meg, akit elfelejtenek.* Ne hagyjuk elfelejteni, elfelejtetni múltunkat, ismerjük meg és ismertessük meg azokat közösségünk tagjaival, hiszen van reá módunk, mert a Füzetek sokak erőfeszítésével, anyagi hozzájárulásával, áldozatos munkájával még mindig havonta megjelenik, eljut több tucat közgyűjteménybe, és az utókor számára is kutatható, forrás-értékű adatokkal szolgálhat. Nem sok közösségnek áll rendelkezésére ilyen lehetőség! Tapasztalatból tudom, ha egyszer elkezdjük az emlékezést, maguktól tolnak papírra a már-már elfeledettnek hitt élmények, emlékek.

Évekkel ezelőtt egy *Moldován Stefániával* készített rádióinterjú meghallgatása után meglátogattam sa-jóudvarhelyi otthonában *Fodor Erzsike* nénit, aki Désről került jelenlegi otthonába, sok évtizeddel ezelőtt. Sok mindenről beszélgettünk, elkalandoztunk, tehát arra kértem:

B. J. - ***Menjünk vissza Désre!***

- Szóval a leghíresebb család volt a Voith.

- ***Magyarláposon is voltak Voithok, és Moldovánok is...***

- Nem rokonok Stefiékkel, más ág, nem rokonok. Moldovánok voltak persze Láposon, most is él egy Désen, Moldován Jóska, magyarláposi.

- ***A magyarláposiakat honnan tetszik ismerni?***

- Te, én onnan ismerem, hogy a mostohabátyám ott élt, egy ügyvédi irodában dolgozott.

- ***Hogy hívják?***

- Varga Dezső.

- ***Nem a Kerekes vagy a Topán irodában dolgozott?***

- Nem, de nagyon jóban voltak Topánékkal és Kerekesékkal is. A Topánokból van még valaki ott? Volt Topán Juci, Topán Emmus... Milyen drága két kicsi lány volt!

Nincs már ott senki közülük. Nemrég halt meg Emma néni, de már Kolozsváron az unokájánál. Juci is ott élt a fiánál, úgy tudom, vagy a lányánál, aki Margittán van. Emmuci meghalt a háború alatt vagy után, ha jól tudom Berettyóújfaluban vonatszerencsétlenség következtében. Édesanyám nagymamája Topán leány volt, tartották a rokonságot, násznagyasszony volt Emma néni, a lányok édesanyja a szüleim esküvőjén, és egy fénykép tanúskodik róla, hogy együtt keresték meg Magyarországon Emmuci sírját... Juci férjhez ment Kerekes ügyvédhez, két gyermekük van, de a gyermekek illetve unokák nem Láposon élnek.

- ***A Bárdiakat ismerted? A Bárdiak is örmények voltak.***

- Igen? És Bárdi György a színész, onnan származik? Kinézésre és életerőre nézve ő is lehetne örmény...

- *Nem.*

- *Na tessék akkor mesélni tovább. Mindent: Dést, Lápost, a szüleim láposiak.*

- Hogy hívták a szüleidet?

- *Kovács illetve Kerekes, de örmény gyökerűek, mert például az egyik nagymamámnak Mánya (Mányó) Annának, aki Alsókapnyikbányán született 1830-ban, a keresztszülei a Voith és Gajzágó családból valók voltak.*

- Mondd meg, hogy hívták a kapnikbányai orvost?

- *Nem tudom, nem is jártam ott soha.*

- Az is örmény volt. Egy olyan gyönyörű ember volt, Atyaúristen! Úgy hívták, ... öreg vagyok drága, ... nem tudom már.

És ezennel elérkeztem a mi családunkhoz. Először a **Kovácsokhoz**. Magyarláposon 1851 február 9-én **Martinus Kováts** et **Anna Mányó** házasságot kötött a már tíz éve a község főterén - piacán - álló kőtemplomban. Az eskető pap P. Lukás Nagy volt, a tanúk pedig *Jacobus Vojth, Cristophorus Burgya, Daniel Kováts, Antonius Vojth, Alexander Sánta, Nicolaus Ordacse*. Egy keresztlevelet is tudok idézni pár évvel későbből, éppen a kiegyezés idejéből.

1867 március 10-én született, és 18-án keresztelte meg P. Nagy Lukács lelkész *Mányó Antal* rom. kat. kántor-harangozó és *Kováts Margit* rom. kat. törvényes fiát, Mártont.

Keresztszülők voltak Tekintetes *Voith Jakab* és *Voith Katalin*.

A következő szemelvény több tanulsággal is szolgál. Meg kell persze jegyeznem, hogy a másolatot az 1939. IV. t. c. alapján adták ki 1941-ben, tehát az eredeti anyakönyv helyesírását nem láttam, de tény, hogy a Kivonat a Gyulafehérvári Egyházmegyében, Szolnok-Dobokai esperesi kerületben, Szolnok-Doboka vármegyében létező magyarláposi rom. kat. anyaegyház házassultjainak anyakönyvéből, 1892, azaz ezernyolcszáz-kilencvenkettő évi február hó /21/ huszonegyedik napjáról készült.

Megtudjuk belőle, hogy a korábban Mányónak írott kántor harangozó Antalnak a fia, *Mánya Márton* tanult emberré lett, és 25 évesen ügyvédi írnokként nősült Magyarlápósról származik, de lakhelye Csolt.

A menyasszony *Lengyel Anna, Lengyel Lajos* és *Gopcsa Anna* leánya, 19 éves. Lakhelye Pecsétszeg. (A községhez tartozó falú B. J.) A tanúk neve *Gopcsa Joachim* és *Bányai János*.

Most pedig édesanyám családja, a **Kerekesek** következnek, de egy másik alkalommal.

Ennek érdekes története van, mert édesanyám és testvérei nem tudtak örmény gyökereikről, amelyek - bevallom -, elég régiek az 1670-es évek végére nyúlnak vissza. A családi iratok, amelyek egy része 1677-től a XIX. század közepéig fennmaradt, valamint szépapám „Vándorló könyve”.

* * *

„Ahhoz, hogy felfedezzünk egy új kontinenst, késznek kell lennünk arra, hogy elveszítsük a part biztonságát.”

(Brian Tracy)

* * *

A 70 esztendőös Kabdebó Lóránt professzort köszöntötték a Petőfi Irodalmi Múzeumban

A Miskolci Egyetem Szabó Lőrinc Kutatóhelye újabb eredményeinek bemutatása címmel Kabdebó Lóránt professzor emeritust köszöntötték 70. születésnapján 2006. október 3-án, Budapesten, a Károlyi-palota dísztermében. A kitűnő hangulatú ünnepi esten felszólalt többek között Patkó Gyula, a Miskolci Egyetem rektora, Fazekas Csaba, a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar dékánja és E. Csorba Csilla, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója. Az estet *Tarján Tamás* magas színvonalon vezette.

Az egykori tanítványok, majd munkatársak méltatták Kabdebó professzor irodalmi munkásságának állomásait, egyszerűségét, kitartását. Egyik szeretett munkahelye volt a Petőfi Irodalmi Múzeum, ahol a Hangtár vezetőjeként emlékezetes éveket töltöttek vele a kollégák. Munkásságának másik kiemelkedő helyszíne a Miskolci Egyetem, ahol nevéhez fűződik a Bölcsészettudományi Kar létrehozása.

A születésnap ünnepén neves irodalmárok mutatták be a következő könyveket: *Kabdebó Lóránt: Szabó Lőrinc „pere”* (Argumentum Kiadó), *Kabdebó Lóránt: „Ritkul és derül az éjszaka”*. *Harc az elégiáért* - tanulmánykötet (Csokonai Kiadó), *Dobos Marianne: „...nekünk a vihart állni kell”* (Í és É Bt.), valamint *Akkor is karácsony volt - Adventre várva* 1989 (Napkút Kiadó) című könyveit, továbbá Felsze-